

MEIE TERJERID

NR 6. DETSEMBER 2017

MAAILMARÄNDUR ATILA

lk 10

Maalimakodanikud Palud, lk 4

Ahvenamaa, lk 18

Kennelnimest ja omandist, lk 8

Pesakondade lood, lk 23-24

Veterinaarilugu: hambad, lk 15

Bullterjerid ajaloos, lk 26

Tšehhi terjer, lk 29

Soovite kaitsta oma
koera tervist?

ADVANCE KÕRGE KVALITEEDI
VETERINÄAR

+

AKTIIVSED
KOOSTOS

+

KÕRGE
KVALITEEDI

=

Advance tugevdab immuunsüsteemi, et kaitsta
tervist ettenägematu mõjude eest.

ADULT

TOIMETAJAVEERG

Ajaratas pöörleb järjekindla monotoonsusega, nii see on ja jääb igavesti olema ning meil jääb vaid üle püüda oma tegemiste virrvarris järjel püsida. Nii ka seekord – järjekordsed jõulud on tulekul ja ajakirja „Meie Terjerid“ kuues number kaante vahele saanud.

Selles numbris oleme haaret pisut laiendanud ja lugejani toonud meie koerte mõningad piiritagused tegemised. Räägime welshi terjer Axelist, kes on koos Palude perega kuueteist aasta jooksul mitmete vahepeatustega Ameerikast Taini rännanud ja kääbusbullterjer Attilast, kes on eduka näitusekoerana aastate viisi võõrsil elades ohtralt tiitleid kogunud. Seekordne reisisari pajatab loo, kuidas austraalia terjerid koos kirju reisiseltskonnaga käisid Ahvenamaa lumtavat arhipelaagi uudistamas.

Uue rubriigina on alustatud „Ühe pesakonna lugu“, mis annab meie erinevate tõugude kasvatajatele võimaluse põgusalt läbi ühe pesakonna tutvustada oma kennelit. Vanaviisi jätkavad PetCity Kliiniku veterinaarid aktuaalsete teemade käsitlemist ja sedapuhku on jututeemaks hambaprobleemid. Samuti saavad järje vimkalugu, tõlkelugu ja ajalooürikute refereering, mis valgustab bull-tüüpi terjerite kujunemist. „Tasub teada“ rubriigis jagab vajalikku teavet Helen Tonkson-Koit, kutsikakooli tutvustab „Koeruse“ koolitaja Marina Roos ja tõututvustuses on luubi alla võetud tšehhi terjer.

Juhime tähelepanu, et 41. terjerite erinäitus toimub 10.02.2018 Tallinnas. Registreerimine on avatud ja rohke osavõtt oodatud. Täpsem info ETÜ kodulehel: www.terrier.ee

Endiselt ootame tagasisidet, ettepanekuid, häid ja teraseid mõtteid ning reklaamisoove, mille palume saata e-mailile: toimetus@terrier.ee

Ajakirja toimetus tänab kõiki ettevõtjaid ja firmasid, kes oma säravate reklaamidega meie ajakirja kaunistavad ja ühtlasi selle jätkusuutlikkust aitavad kindlustada: Advance, Norna, PetCityKliinik, Koerus, Nutikas Lemmik, ZooVetvaru, Alatok OÜ, MyPet.

Rahulikku jõuluaega kõigile terjerisõpradele!

Ajakirja toimetus

Trükkija: Printhouse OÜ. Tiraaž 500 tk .

AJAKIRJA TOIMETUS:

Peatoimetaja: Anne-Lii Sild

Toimetaja: Aivi Kabur

Kujundaja: Mihhail Knut

Assistent: Rita Annus

Fotograaf: Margot Oder

MAALIMAKODANIKUD PALUD

Toomas ja Axel 2017 Tais

Toomas Palu on hetkel Maailmapanga Kagu-Aasia ja Vaikse ookeani piirkonna tervishoiu sektori juhataja. Aastate jooksul on ta edendanud tervishoiu programme Vietnaxis, Kambodžas, Laoses, Tais, mitmetes Ida-Euroopa ja endise Nõukogude Liidu riikides ja teinud palju muudki.

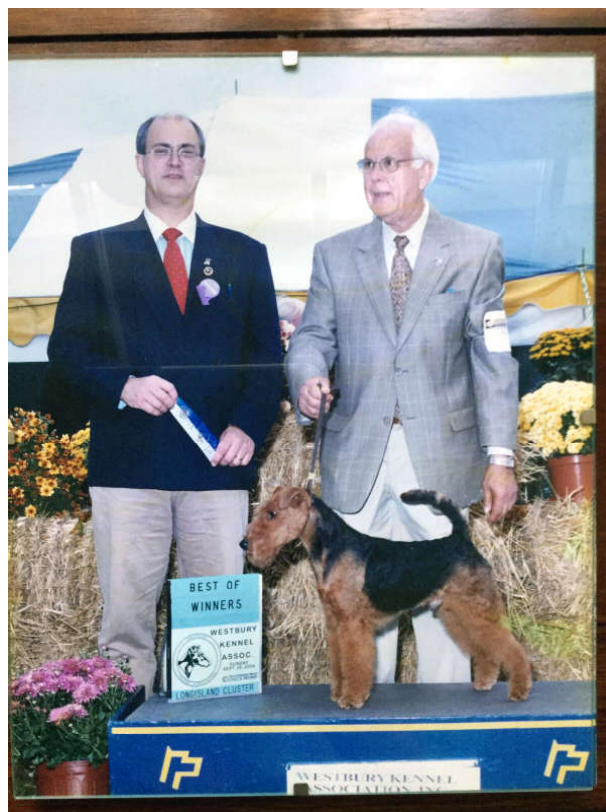
Tartu Ülikooli arstidiplomi sai Toomas Palu aastal 1987, seejärel asus ta kirurgina tööle Tallinna Kiirabihaiglasse, kus kaks aastat hiljem jätkas juba peaarsti asetäitjana. Õpingud jätkusid ja lisandus Harvardi ülikooli avaliku halduse magistri kraad. Alates 1994. aastast on Toomas Palu töötanud Maailmapangas, resideerudes kõigepealt USA-s, seejärel Vietnaxis, Kambodžas ja Tais. Toomase haridustee on üsna mitmekülgne - õppinud on usin mees veel Oxfordi ja Yorki ülikoolides Inglismaal.

Sajandi algul Maailmapangast puhkusel olles on Toomas Palu jõudnud ka Eesti Keskaigekassa juhatuses kaasa lüüa. Aastal 2002

abiellus ta endise «Kapitali» saatejuhi ja Eesti Ekspressi ajakirjaniku Tiina Joosuga ning naases Washingtoni. Meie ajakirja veergudele toob selle kõrgesti haritud Maailmapanga tervishoiueksperti hoopis tema neljajalgne saatja Axel.

„Minu perekonnal oli airedale'i terjer, kes elas 14-aastaseks. Esimene plaan oli vanemale uus koer muretseda – veidi väiksem versioon ja paremini manageeritav, “räägib Toomas. Loogiline valik oli welshi terjer, kuid juhuse tahtel ei saanud vanemad tol hetkel koera võtta ja nii sattuski Toomase pere esimeseks „lapses“ Ak Mil Vista kennelis sündinud Axel, mille üle perekond siiani heameelt tunneb.

Näitustega alustati Eestis, kus koera esitles kasvataja Anu Keerd, siis aga kolis pere Ameerikasse ja Axeli näitusekarjäär jätkus tuntud kohtuniku ja händleri Peter Green'i käe all.

Peter Green ja AK MIL VISTA AXEL

Kuna pere elas Washingtonis ja Peter Green Pennsylvanias, siis loovutati koer mõneks kuuks händlerile ja saadi tagasi juba Ameerika tšempioniks tituleeritud staar. Axelil jäi Ameerikasse maha ka pesakond kutsikaid.

Axeli kutsikad USA-s

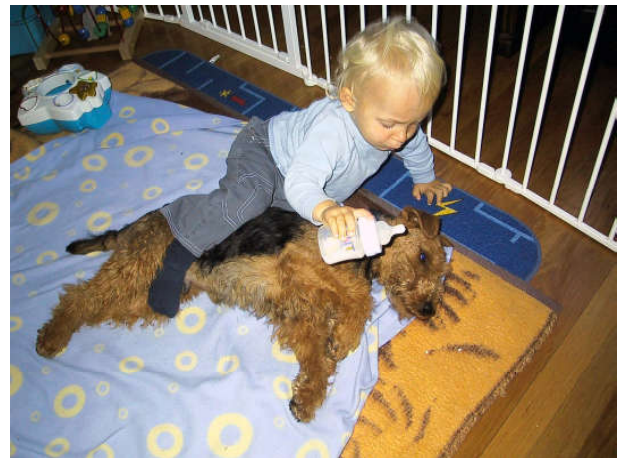
Juba seitsmeteistkümnendat aastaringi käiv Axel on kõik need aastad koos perega Ameerikas ja Aasias veetnud. Pere igasuvised Eestimaa külastused on terjeripoiss kaasa teinud, ainult paaril viimasel aastal on kõrge vanus takistuseks saanud. Toomase meelest pole kümned lennureisid koera tuju rikkunud. „Tuleb saba püsti puurist välja ja läheb edasi. Axel on terjer, põikpäine, aga väga sõbralik. Lemmik mänguasjad on plastikpudelid, mille peale ta varem täitsa hulluks läks, möllas nii, et keel oli vestil“, iseloomustab Toomas oma koera.

Jõulud 2013 Tais

„Axel oli nagu pere esimene laps ja kui lapsed sündisid, siis polnud mingeid probleeme, koer teadis oma positsiooni hästi“, lisab abikaasa Tiina. „Kui Uku veel sündinud polnud, ostime beebile tooli, siis Axelile meeldis seal kohe väga lamaskleda. Kui aga lapsed tulid, tõmbas Axel kenasti tagasi, saades aru, et lapsed on tähtsamad“. Axel on hea ja turvaline

koer, temas pole kübetki kiuslikkust. Ta on läbinud Sirje Vetsi koortekooli ja kombel on selged - vajadusel võib teda ebameeldivaid tagajärgi kartmata üksinda võõrasse kohta või hotellituppa jätta.

Toomas ja Tiina nendivad, et Aasias on koertel sotsiaalset lävimist üsna vähe. Bangkokis koeri tänavatel jalutamas eriti ei näe. Koertega ei tohi minna ka Bangkoki parkidesse. Samas oleks vale arvata, et seal vähe koeri on. Suur problem on hulkuvad koerad, aga nemad naljalt inimeste lähedusse ei satu. Kontrastiks tuleb märkida, et Bangkoki paljudes veterinaarkliinikutes näeb väga eksootilisi ja hinnalisi loomi, keda personaalsed „lapsehoidjad“ lapsevankritega sisse ja välja lükkavad. Kolm aastat tagasi elas Axel üle tõsise terviseprobleemi, mis vaatamata üsna kõrgele vanusele kirurgiliselt kenasti lahendati. Tuleb märkida, et veterinaari teenus on seal maal väga kallid, samuti kvaliteetne koeratoit ja muud loomatarbed.

Veemõnud Hin`is Taimaal

Väisatud riikidest elamiseks parimat paika nimetada pole Paludel kuigi kerge. „Kõige lihtsam on elada Bangkokis, aga seal pole

PERSOONILUGU

aastaaegu, on palav ja koertele pole see kuigi hea“, tõdeb Toomas. Kambodžas sai Axel rihmata ratta kõrval joosta, USA-s sai ta kõikjal kaasas käia ja sõpru külastada. Vietnami oli koerale elamiseks väga hea keskkond: maja järve kaldal ja sõbrad asusid lähedal, aga seal oli pidev hirm, et Axel võidakse ära varastada ja et ta võib kellegi supipotti sattuda.

Kirirom'i rahvuspargis Kambodžas

“Vietnami on endiselt au sees traditioon, et kaks korda kuus süüakse koeraliha. Hoolimata sellest, et süüakse ainult teatud kohalikku tõugu koeri, kuulsime ikka ja jälle lugusid, kuidas kellegi “eksootilisem” koer “õigete kuufaaside ajal” kaduma läks. Terjereid Aasias eriti ei ole, seal on popid teised tõud, aga siis hakkab teistmoodi koer eriti hästi silma“, räägib Toomas.

Matk Kep'is Kambodžas

Ajapikku on ette tulnud igasugu ehmatavaid tõike, millest abikaasa Tiina ühte meenutab: „USA rahvuspargis ühe aastavahetuse paiku pani Axel mingi looma järel metsa minema.

Otsisime teda mitu tundi, aga tuli ikka lõpuks ise välja. See oli päris jube.“

Phnom Chisor, Kambodža

Maailmapanka tööle sattus Toomas üsna juhuslikult: „Polnud üldse plaanis, lihtsalt läks nii“. Praegu juhib Toomas Palu Maailmapanga poolelt Kagu-Aasia ja Vaikse ookeani miljarditesse dollaritesse ulatuvat tervishoiu portfelli, kuhu kuulub 22 riiki. „See on põnev piirkond, väga mitmekesine. Hiina on omaette arengu trajektooriga, siis Vaikse ookeani saared, mis on väga erisuguse kontekstiga – kaugel ning väikesed. Uued riigid nagu Birma, vaesemad riigid Kambodža ja Laos ja siis veel kiiresti areneva majandusega Aasia riigid: Tai, Indoneesia, Vietnam ja Filipiinid.“ Eestiga otsest tööalast suhet Toomasel pole. „Eks ma suhtlen inimestega ja niipalju

kui kuulnud ja lugenud olen, tekib tunne, et praegu on vajadus edasi minna“, räägib tunnustatud tervishoiuekspert mõtlikult.

Sõber ja endine kolleeg SA PERH'i ülemarst Andrus Rimmelgas iseloomustab Toomast kui ainukest nii kõrgele tasemele jõudnud eestlasest tervishoiuspetsialisti, kellel on vaieldamatult parim ülevaade tervishoiu valdkonna korraldusest, juhtimisest ja arengust maailma erinevates riikides. Kahjutundega nendib Andrus, et neid teadmisi ja oskusi ei ole Toomasel erinevatel põhjustel hetkel Eesti tervishoiu arendamiseks võimalik rakendada. „Suhtleme tihedalt ja olen peaaegu aastal Toomase perel erinevates riikides külas käinud, kohtume suviti ka Eestis. Neil on kokkuhoidev ja sõbralik pere ning Axel on kindlalt väga oluline pereliige, kellest hoolitakse ja kes jagab oma positiivset energiat nii omadele kui ka külalistele“, räägib Andrus.

Järgmise suveni kehtiv Maailmapanga leping hoiab perekonda veel Bangkokis, kuid edasise suhtes puudub hetkel selge nägemus. „Oleme ka koerte peale mõelnud: Axel on oma vanusega juba rekordeid purustanud ja tore oleks, kui keegi Axeli järglastest saaks edaspidi meie pereliikmeks olla“, teeb Toomas otse-

kohese avalduse, mis ei üllata, sest Tiina ei väsi kordamast, kui hea koer Axel on. Kunagi pole olnud probleemi, et Axel meie külaliste või laste mängukaaslastega ei lepiks. Samuti on Axel sõbraks saanud meie valvurite ja koduabilistega, kes kuuluvad Aasia elu juurde. See tähendab, et Axel pole eriti üksik olnudki. Pere pikemate reiside ajaks jääb Axelile seltsiks majahoidja ja seetõttu pole koera kunagi pidanud kuskile hoiule andma.

Küsimusele, kus näed ennast elamas kümme aastat hiljem, vastab Toomas: „Mina arvan, et mina olen Eestis, kui teised osapooled nõus on. Lapsed on loodetavasti kuskil ülikoolis“. Praegu käivad lapsed Uku ja Emma ingliskeelses koolis, kuid pole kahtlust, et kodune keel on perel eesti keel.

Soovime sellele tublile perele edu edaspidiseks ja et vaatamata elupaigaks valitud maailmajaole saadaks neid alati neljajalgne sõber.

Anne-Lii Sild

Axeli sünnipäev 2016

KENNELNIMEST JA OMANDI TEKKIMISEST

Sageli kuulub arutelusid koerte pikkade ja keerukate nimede üle. Ebaselgeks jääb, miks ühe kasvataja kasvandikel pikas nime reas üks nimi alati kordub ja mis rolli see nimi mängib. Tasub teada, et see on kennelnimi, mis saadab kõiki ühe kasvataja kasvandikke pesakonna registreerimise hetkest kuni elu lõpuni. Samas on kennelnimi kasvataja visiitkaardiks, millega kaasneb vastutus ja kohustus. Eesti Kennelliidu (EKL) kasvataja kohustusleping kohustab kasvatajaid EKL poolt kinnitatud koerapidamist ja koerakasvatust puudutavaid põhimõtteid ning koerapidamisega seotud seadusi järgima.

Teiseks küsimusi tekitavaks teemaks on omandiga seotud valdkond. Tasub teada, kuidas on kutsika või koera ostmisel/müümisel juriidiliselt määratletud omandiõiguse üleminek ühelt valdajalt teisele. Omandiõigusega kaasnevad alati nii õigused kui kohustused ning otsime vastust, kuidas antud valdkonnas tekkivaid probleeme vältida või tekkinud

muredele lahendusi leida.

*Artiklis annab õiguslikust aspektist nimetatud teemadele selgitusi juristiharidusega **Eesti Kennelliidu volinike koosoleku juhataja Helen Tonkson – Koit.***

Kennelnimest

Kennelnimi on kasvataja tunnusnimi. Kennelnimi lisatakse iga selle kasvataja poolt kasvatatud kutsika nime ette. Koeramaailmas sarnaneb kennelnimi inimeste perekonnanimega, olles kuuluvuse tunnuseks.

Kennelnime saamise ja kasutamise korra sätestab kinnitatud EKL volikogu poolt 29.01.1994. a vastuvõetud EKL-i kennelnimemäärus, mida on EKL volinike koosoleku 23.05.2017 otsusega muudetud.

Kennelnimemäärus defineerib nii EKL kasvataja, kenneltegevuse, kui ka kennelnime mõisted.

Kasvataja on isik, kes on pesakonna registreerimise hetkel emase koera omanik, kellel ühisomanduses oleva emase koera puhul on kirjalik aretusõiguse leping antud pesakonnale või kes, välisriigi kodaniku omanduses oleva emase koera puhul, omab kirjalikku rendilepingut antud pesakonnale. Kasvatajal peab olema kinnitatud kennelnimi kolmanda pesakonna registreerimise ajaks.

Kenneltegevus on hobitegevus ehk mitteäriiline tegevus, mille eesmärgiks on tõukoerte kasvatuse- ja aretustegevus, lähtuvalt FCI/EKL-i poolt tunnustatud tõustandarditest ja tõukoerte kasutuseesmärkidest.

Kennelnimi on tõukoerte aretusega tegeleva

kasvataja tunnusnimi, mis lisatakse tema poolt kasvatatud koerte nimedele. Kennelnimi on eluaegse kehtivusega ja üldjuhul kaotab kennelnimi kehtivuse selle omaniku surma korral. Rohkem kui ühe omanikuga kennelnime korral jätkavad kennelnime kasutamist teised omanikud. EKL võib kennelnime üle kanda kasvataja pärija(te)le, tingimusel, et pärija vastab EKL kasvatajale esitatud nõuetele. Üleandmine toimub EKL juhatus otsusega, taotleja kirjaliku avalduse alusel.

Kennelnime saab taotleda EKL liige EKL büroo kaudu. Kennelnime registreerib FCI peasekretariaat FCI rahvusvahelises kennelnimede registris. Kennelnime taotleja peab olema vähemalt 18 aastane teovõimeline füüsiline isik, omama alalist elukohta Eesti Vabariigis, olema EKL liige ja läbinud EKL kasvatajakoolituse ning olema allkirjastanud EKL kasvatajakohustuslepingu. Kennelnime taotlejal ei tohi olla kehtivat loomapidamisõiguse piirangut.

Valitud ning taotletav kennelnimi peab vastama FCI ja EKL-i poolt sätestatud tingimustele – nimi peab olema piisavalt unikaalne ega tohi olla ära vahetamiseni sarnane juba FCI maades kasutusel olevate kennelnimedega. Sama või sarnase kõlaga, sama kirjapildi või mugandustega, kuid äratuntavalt sarnast kennelnime ei saa enam taotleda. Eristatav peab olema mitte üksnes kirjapilt, vaid ka hääldus. Kennelnimesid, nagu ka isikute nimesid ei tõlgita.

EKL kennelnimemääruse kohaselt saab kasvataja registreerida ja kasutada ainult ühte kennelnime kõikidele tema poolt kasvatatavatele tõugudele. Piirang kehtib ka mitme omaniku omanduses olevale kennelnimele. Kennelnime kasutamiseks peab kasvataja olema EKL liige. Mitme omanikuga kennelnime kasutamise juhul peavad kõik kennelnime omanikud olema EKL liikmed. Kasvataja(te)l ei tohi olla kennelnime kasutamise ja/või kenneltegevuse piiranguid.

Uuenenud EKL kennelnimemäärus toob sisse mõiste kennelnimega seonduv hea tava. Kennelnime omanik on kohustatud oma kenneltegevuses juhinduma EKL ja FCI normatiivdokumentide ja loomapidamise heast tavast. EKL liikmed ja kasvatajad on kohustatud tunnustama vastastikku ja eranditult kõiki EKL kasvatajate, FCI liikmete ja lepingupartnerite poolt FCI-s registreeritud kennelnimesid. Keelatud on EKL kasvataja, FCI liikmesriigi või lepingupartneri liikme nimele registreeritud kennelnime kasutamine kenneltegevuses ilma vastava FCI-s registreeritud kennelnime omaniku kirjaliku kokkuleppeta.

Kennelnime kasutamisega seotud vaidluste tekkimise korral annab uuenenud kennelnimemäärus EKL juhatusel õiguse peatada vaidluseliste kennelnimede kasutusõigus. Kasvataja suhtes, kes rikub kennelnimedega seonduvat head tava on EKL juhatusel õigus kehtestada näitustel osalemise keeld Eestis ja/või peatada määratud ajaks kasvataja kenneltegevus Eesti Vabariigis EKL-i poolt tunnustatud koerakasvatajana. Kasvataja, kellele EKL/FCI on andnud eluaegse aretuskeelu, kaotab õiguse kennelnimele automaatselt.

Välisriigist Eestisse üle toodud kennelnimega kasvataja peab kolme aasta vältel alates kennelnime Eestis registreerimisest teavitama EKL bürood pesakonna sünnist kirjalikult seitsme päeva jooksul peale selle sündimist.

Omandi tekkimisest

Vastavalt tsiviilseadustiku üldosa seadusele kohaldatakse loomadele asjade suhtes kehtivaid sätteid. Koera omandit puudutavates küsimustes tuleb seega vastuseid otsida asjaõigusseaduse sätetest. Vastavalt asjaõigusseadusele on omand isiku täielik õiguslik võim asja üle. Omanikul on õigus asja vallata, kasutada ja käsutada ning nõuda kõigilt teistelt isikutelt nende õiguste rikkumise vältimist ja rikkumise tagajärgede kõrvaldamist. Omand saab tekkida ainult seaduses sätestatud juhtudel. Omand koera kui vallasomandi üle tekib asja (koera) üleandmisega, kui võõran-

daja annab asja valduse üle omandajale ja nad on kokku leppinud, et omand läheb üle omandajale. Seega, kui koer on juba omandaja valduses, piisab omandi tekkimiseks võõrandaja ja omandaja vahelisest kokkuleppest omandi ülemineku kohta. Koera/kutsika müügi korral saab kokku leppida asja omandi kuni ostuhinna tasumiseni müüjale jäämises, e omandireservatsioon, sellisel juhul läheb omand ostjale üle ostuhinna täieliku tasumisega.

Asjaõigusseaduse kohaselt saab koer kui vallasasi kuuluda samaaegselt kahele või enamale isikule. Sellisel juhul on tegemist kaas- või ühisomandiga.

Koera/kutsikat müües, ostes, kinkides või muul viisil teisele isikule üle andes on mõistlik sõlmida kirjalik leping näidates ära kõik omandi üleminekuga seotud olulised tingimused. Omandit koerale tõendab eelkõige leping, koera registreerimine EKL-i andmebaasis omandiõiguse üleminekut ei tõenda. Ühisomandi korral tuleb otsustada kellele koer kuuluma hakkab, seda eriti juhtumitel, kui ühises majapidamises elu ei toimi ning võib tekkida vaidlus, kellele koer kuulub. Ühiselt soetatud koera puhul tuleb isikul, kellele koer jääb hüvitada teisele isikule pool koera väärtusest kui ei lepita kokku teisiti.

Eeltoodut kokkuvõttes võib öelda, et omanikul on õigus asja vallata, kasutada ja käsutada ning nõuda kõigilt teistelt isikutelt nende õiguste rikkumise vältimist ja rikkumise tagajärgede kõrvaldamist. Omandiõigusega tekkinud probleemide lahendamiseks tuleb pöörduda nõudega tsiviilkohtusse. Omanikul on nõudeõigus igauhe vastu, kes õigusliku aluseta tema asja valdab, seega saab omaniku nõue olla eelkõige suunatud omandiõiguse tunnustamisele ja asja väljanõudmisele ebaseaduslikust valdusest. Nõuet tuleb tõendada, mis seab kirjaliku lepingu olemasolu tõendamise väärtuses esikohale. Kohtu poole pöördudes ei ole paljud võimalised end ise kohtus esindama ja oma nõudeid formuleerima. Juristi palgates tekivad kulud, kohtumenetluse raames on võimalik vastaspoolelt välja nõuda.

Täname Helen Tonksoni ülal kirjeldatud teemasid käsitlemast. Saime selgeks, et nii kenneltegevusele kui ka omandi tekkele on sätestatud reeglid, mida kindlasti tasub põhjalikult teada, et mitte ootamatult ebameeldivustesse sattuda.

Ajakirja toimetis

MAAILMARÄNDUR ATILA

POTSU DE NOTSU ARCIBALD ATILA -
sündinud 14.08.2007

ESTJCH DKK ClubJW08 HUN CLJW08
BELCLW09 BELCLW10 VDHCH VDHW09
LUXCH LUXCLW09 C.I.B. BALTVetW15 BAL-
TERVetW15 ESTCH ESTVetCH LVAVetCH
LTUVetCH LTUVetW17

Rändava eluviisi tõttu tuntust kogunud edukas näitusekoer Attila on sündinud Margot Oderi esimeses kääbusbullterjeri pesakonnas 2007ndal aastal. Saamaks selgust koera tegemistes, vestleme kolme tema elus olulist rolli mänginud inimesega: Margot Oder - kasvataja, Nataly Kannus - esimene omanik, Stephanie Preugschat - rentnik.

Attila ema Amanda kuulus Nataly ja Margoti ühisomandisse, mistõttu mõlemal neist oli pesakonna arengust hea ülevaade. Milline kääbusbullterjer oli Attila kutsikana?

Nataly: Kohe sündides eristus see kutsikas teistest oma ilusa välimuse poolest. Ta mitte ei kasvanud ilusaks vaid sündis ilusana. Juba var-

akult tekkis plaan see kutsikas potentsiaalseks aretuskoeraks jätta ja nii ta mulle saigi. Kogu pesakond oli rahuliku loomu poolest midagi kordumatut ja nii ka Attila. Mulle tundus, et ta hoidis omaette. Elas mingis omas mullis ja see mull pole siiani kadunud.

Mis ajendas talle selle nime valima?

Nataly: Valisin ise talle nimeks Attila sooviga Euroopat vallutada. Usun, et Attila sai sellega hästi hakkama ja praegu naudib ta oma pensionipõlve täiega.

Milliseid märkimisväärsi iseloomuomadusi Attilal veel on?

Nataly: Tal on üks iseloomuomadus, mis pani vahel kannatuse proovile – nimelt niutsumine. Selle päris ta oma vanaisalt Ozzylt.

Attila armastab väga teisi koeri ja on ütlemla kannatlik ka probleemsema koeraga mängides - ta lihtsalt ignoreerib kaklust. Kindlasti pole üksindus tema jaoks sobiv - see viib ta kiiresti stressi. Minu jaoks on ta kõige parema iseloomu

ja õrnema südamega koer. Kahjuks elas Attila minuga liiga lühikest aega ja olude sunnil ei saanud olla tähelepanu keskmes.

Umbes pooleteise aastaselt asus Attila Stephanie Preugschat initsiatiivil elama Saksamaale tema kennelisse Bullcreeks. Oma esimese kääbusbullterjeri sai Stephanie aastal 2001. Mitmed tema kasvandikest on väärtuslikud näituse- ja aretuskoerad ning seni kõige väljapaistvam tiitel Top Stud Dog 2015 on saanud USA-s.

Kuidas sattus just Attila aastateks Eestist Saksamaale elama?

Stephanie: Nägin seda koera Rootsis maailmanäitusel ja selle raames peetud terjerite erinäitusel ning armusin kaunisse ja leebesse poisikesse koheselt.

Milline koer Attila on ja mida hindad temas kõige rohkem?

Stephanie: Attila on kõige armsam ja leebem kääbusbullterjer, keda olen kohanud. Mitte ainult kena näolapp, vaid tal on parim iseloom mida iganes tahta. Tal oli kõigi koertega hea läbisaamine ja meil polnud temaga mingeid probleeme.

Oled Attilaga võitnud mitmeid näitusi Saksamaal ja ka välisriikides. Millised on olnud kõige väärtuslikumad võidud?

Stephanie: Attila tuli Dortmundis Saksamaa suurimal näitusel Bundessieger Saksamaa võitjaks ja sai selle tiitli tuntud tõukohtunikult Mark Phillipsilt. Inglismaal võitis ta reserve-CC.

Saksamaal elas Attila paar aastat ja sealt rändas ta teistesse välismaa kennelitesse. Millistes riikides Attila veel kanda kinnitas?

Margot: Saksamaalt läks Attila edasi Suurbritanniasse väga tuntud inglise kennelisse, kus veetis pool aastat, aga mitte kuigi tulemuslikult. Sealt reisis koer tagasi Saksamaale, vahepeal sai ka pisut Eestis olla ja siis viis tee jälle pooleks aastaks Norrasse, kus osales näitustel ja talle omistati Norra tšempioni tiitel.

Millised on Attila kõige silmapaistvamad saavutused näituseringides?

Margot: Kõige kõvemad tiitlid saigi Attila Stephaniea Saksamaal, kus oli kaks aastat järjest bullterjerite erinäituse parim isane ja tituleeriti kontinendi parimaks kääbusbullterjeriks. Kuna sellel näitusel võib osaleda ainult kaks korda, siis sellega asi piirdus. Tegelikult pole Attila näi-

TERJERILUGU

tusi nii väga armastanudki – teeb oma töö ära, ega naudi seda.

Kuidas hindad kogemust, mille said välismaalt koera rentides?

Stephanie: Kui on õiged inimesed ja õige koer (nagu antud juhul oli), on see tõeline lõbu. See oli suur võimalus minu kennelile ja kogu tööle.

Kui palju pesakondi Attilal on ja mitu neist Saksamaale maha jäi?

Stephanie: Kuna ta on PLL kandja, siis ei kasutanud me teda nii palju kui ta väärinuks. Kaks pesakonda on Saksamaal, üks Taanis.

Margot: Üks Parabellumi pesakond on sündinud Eestis ja kõige tituleeritum järglane on Marchello Mastrojani.

Kas said Attilalt ootuspäraseid järglasi?

Stephanie: Raske öelda. Nii nagu tangoks on vaja kahte osapoolt, ei piisa ka siin ainult isasest – samaväärset rolli mängivad emase omadused. Seda võin küll öelda, et kõikidel järglastel on suurepärase iseloomu ja nad on oma töu head esindajad.

Kas on veel midagi erilist, mida tahaksid öelda Attila kohta?

Sstephanie: Attila oli esimene koer kellesse minu meessõber (mitte koerainimene) armus jäägitult. Attila oli alati oodatud külaline meie majas ja tunneme temast siiani puudust.

Mida arvad koostööst Margotiga?

Stephanie: Ma armastan seda koostööd. Alustasime oma kennelit kahe Margoti kutsikaga: Lilliefee (PDN Jigsaw to Bullcreeks) ja Malou (PDN Icecream with Candy). Malou osutus

kuldmune munevaks haneks ja kinkis meile kokku 16 kahes erinevas pesakonnas sündinud kõrgekvaliteedilist kutsikat. Nüüdseks on ta pensionil, kuid me jätkame kenneltegevust tema tütarde ja tütretütardega.

Kuidas veedab kümneaastane Attila oma vanaduspõlve?

Margot: Praeguseks on Attilale leitud sobiv kodu Pärnumaal, kus pererahvaga on hea vastastikune klapp ja ideaalsed olud rahulikuks pensionärieluks.

Pildid: Heidi Larisch, Stephanie Preugschat, Margot Oder

Ajakirja toimetuse

*Marina Roos,
Koeraspordiklubi Koerus väikeste koerte kutsikakooli treener*

Koeruse kutsikakool asub Tallinnas Laki 25, kutsikaid võetakse kooli alates 3 kuu vanusest, kui nõutavad vaktsineerimised on tehtud. Tunnid toimuvad siseruumides üks kord nädalas. 10-tunnise koolituse jooksul on rõhuasetus koerte koolitamise põhimõtetel ja koeraga hea kontakti loomisel.

Omanik õpib, kuidas ennast koera jaoks huvitavaks teha ja tema silmis autoriteet saavutada. Koer õpib käsklustest aru saama ning neid täitma teiste koerte ja inimeste juuresolekul, kutsikakooli tunnis, tänaval, ühistranspordis ja pargis.

Hakatakse õppima olulisemaid käsklusi, mida on vaja nii igapäevaelus kui edasistel näituse-, agility- ja sõnakuulelikkuse treeningutel, väikeste koerte rühmades tehakse ka palju lõbusaid trikke. Räägitakse koera arenguetappidest, toitmisest, koerapidamise reeglitest ja tavadest. Üks tund on pühendatud koerte tervisele ja sellest räägib loomaarst.

Koeruse kutsikakoolis on eraldi kutsikakooli tunnid väikest kasvu koertele ja keskmist & suurt kasvu koertele.

Lisaks kord nädalas koolis harjutuste tegemisele tuleb õpitut korrata iga päev, nii kodus kui jalutuskäigu ajal. Näiteks on hea aeg harjutuste tegemiseks tv-saadete vahelised reklaampausid.

Elu koeraga on lihtne kui koer teab, mis on talle lubatud ja peremees tunneb oma koera. Kutsika koolitamine algab päevast kui pisike karvapall koju tuleb. Istuge perega koos maha ja arutage kohe läbi ning pange paika reeglid, mis kehtivad terve koera eluea, alates esimesest päevast uues kodus. Nt kas koer võib tulla diivanile, magada voodis, hüpata tervitades peremehe najale jne?

Täiskasvanud koera (kellel on käitumine juba kinnistunud), kes on tohtinud magada peremehe kaisus, hüpata tervitades alati peremehe najale, on palju raskem ümber õpetada kui noort kutsikat. Samuti leppige peres kokku, milliseid käskluste sõnu kasutate, nt. kas juurdekutsumisel kasutate käskluseks sõna "siia", „juurde“, „tule“, „tule siia“. Kõik pere liikmed peaksid kasutama sama sõna.

Õppige oma kutsikat kiitma, see on väga oluline! Kui naeratate kiitmise ajal, muutub teie hääl rõõmsamaks, kehakeel ehk liigutused pehmemaks.

Väga oluline on ka oskus oma koeraga mängida. Tihti arvatakse, et koer peab oskama mängida teiste koertega aga unustatakse peremehe mäng koeraga. Tunnis pöörame ka sellele tähelepanu.

Koolitamine ei lõppe kutsikakooli lõputunnistusega, koera koolitamine ja juhendamine jätkub kogu elu. See ei ole tülikas kohustus, vaid mõlemapoolne nauding koostööst ja teineteisemõistmisest.

Kohtume Koeruse kutsikakoolis!

Marina Roos

Foto: Marina Roos erakogu

Hambahaiguste ennetamise lihtsaim meetod on regulaarne hammaste hooldus!

Ensümaatiline hambapasta

Hexagel

Vet aquadent

Hambaharja komplekt

VeggieDent

Virbac hambahooldustooted on saadaval hästi varustatud loomakliinikutes!

Zoovetvaru

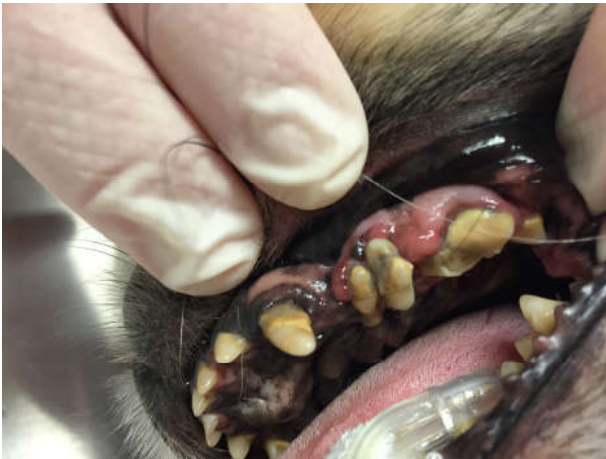

Täiendav informatsioon: OÜ Zoovetvaru, Uusaru 5, Saue
Tasuta klienditoe telefon: 800 9000; E-mail: zoovet@zoovet.ee

KOERA SUU... EI VALETA!

**Dr. Marili Köster, dr. Heli Säre,
PetCity Loomakliinik**

Suuõõne haigused on kõige sagedamini esinevad probleemid lemmikloomadel. Hambakatt koguneb hammaste pinnale ja hakkab süljega koostoimes mineraliseeruma, tekitades seejuures hambakivi. Hambakatus leiduvad bakterid nakatavad igemekude ja hammaste tugistruktuure. Hambakivi kasvab hambajuure tipu suunas järjest sügavamale, põhjustades igemete ja hambaid ümbritsevate kudede põletikku ehk parodontiiti.

Hambakivi, igemete põletik, parodontiit

Hammaste haigused ei ole ainult suuhügieeni probleem, vaid võivad põhjustada süsteemseid terviseprobleeme nagu südamehaiguseid, hingamisteede haiguseid ja neeruhaiguseid. Suuhügieen on looma heaolu seisukohalt väga oluline - hammaste probleemid põhjustavad valu, mis võib kiiresti muutuda krooniliseks ja häirida tugevalt looma igapäevast heaolu. Tead ju ise, mis hambavalu tähendab!? Kindlasti tuleb meele pidada, et lemmikloom suudab suus olevat valu kaua sinu eest varjata!

Nagu inimestel nii on ka lemmikloomadel hammaste harjamine üks parimaid viise kuidas hoida hambad ja igemed terved. Paraku ei saa lemmikloomad hammaste pesemisega üksinda hakkama!!! Kuna koerte hammaste harjamine on suhteliselt keerukas ülesanne, on harjutamise mõttes oluline alustada selle protseduuriga juba noores eas. Regulaarne hammaste eest hoolitsemine on tervise aspektist äärmiselt vajalik.

Kuidas lemmiku hambaid pesta?

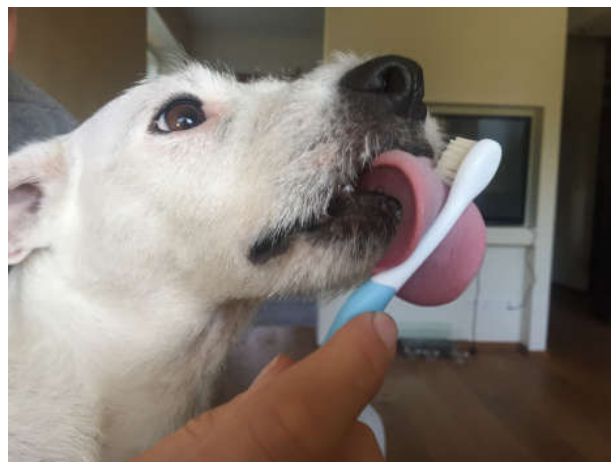
Tuleb kasutada pehmete harjastega niisutatud hambaharja. Sobilikud on spetsiaalsed lemmikloomadele mõeldud hambaharjad. Kui sul ei ole spetsiaalset lemmiklooma hambaharja, võid kasutada ka laste või sõrmeotsa hambaharja.

Esialgu harjuta lemmikut sellega, et puudutad õrnalt tema suu piirkonda ja tõstad tasakesi tema huuli. Seejärel puuduta õrnalt näpuga igemeid, samal ajal teise käega pead või lõuaalust silitades. Tee seda iga päev paar korda ja loom harjub kiiresti sellega, et keegi katsub tema tundlikku piirkonda.

Hambaid tuleb harjata spetsiaalselt lemmikloomale mõeldud hambapastaga. Lemmikloomade hambapasta on enamasti maitsestatud linnuliha, maksa või linnastega ja selle maitse on koertele meelepärane. Ärge kunagi kasutage inimese hambapastat või söögisoodat. Kuigi need on ohutud lemmiklooma omanikule, võivad puhastusvahendid olla kahjulikud teie lemmikule. Inimeste hambapastad sisaldavad lemmikloomale toksilist fluoriidi ja loom ju limpsib ning neelab seejuures hambapastat alla. Teie koera hambaid tuleb pesta nii tihti kui võimalik, ideaalis iga päev.

Kodus hammaste puhastamise näpunäiteid:

- Leidke mugav koht ja koer võiks hammaste harjamise ajal istuda.
- Anna koerale tutvumiseks näpu pealt väike kogus hambapastat nuusutada ja maitsta.

Hammaste pesemine

VETERINAARI LUGU

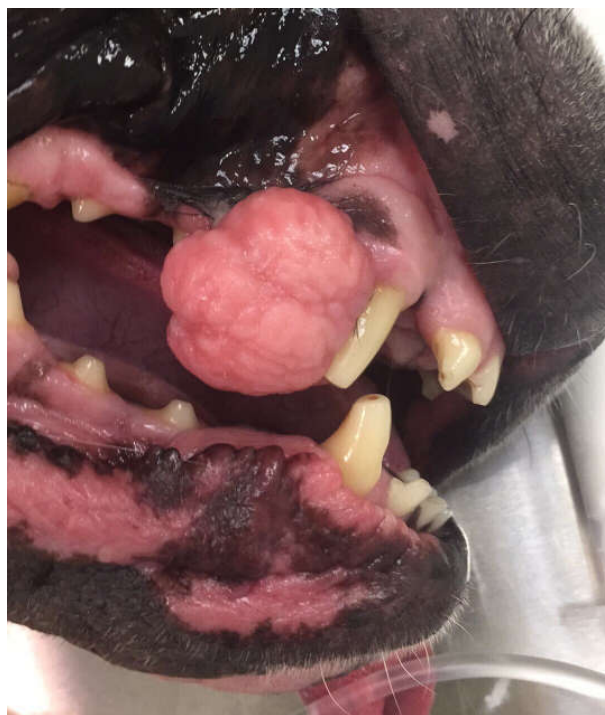
- Siis tõsta koera ülahuul üles, et paljastada hammaste välispinnad ja igemed.
- Liiguta hambaharja ringjate liigutustega õrnalt hammaste pinnal ja igemetel puhastades sedasi hammaste välispinnad (enamik lemmikloomi ei lase sul harjaga minna hammaste sisepinnale).
- Liigu eesmistelt hammastelt taha purihammastele nii ülemistele kui alumistele hammastele tähelepanu pöörates. Seejärel puhasta päris esimesed hambad.
- Harjake looma mõlemat suupoolt vähemalt minuti jooksul.

Mehhaaniliselt saab hambaid ja igemeid puhastada ka närimismaiustega. Osad neist on just spetsiaalselt hammaste hooldamiseks mõeldud ja sisaldavad ensüüme, mis aitavad eemaldada habmakattu ja vähendavad habakivi teket. Lisaks sisaldavad Virbaci närimislehed bakteritevastase toimega kloorheksidiini.

On hulgaliselt erinevaid hambaravi tooteid - hammaste geelid, spetsiaalsed hambaravi toidud ja toidulisandid, mis aitavad vähendada habakivi teket ja pakuvad lisaks hambapesule veel hammaste hooldust, mida teie lemmik väärib. Toidulisanditest on eriti kasulik merevetika pulber, mis sisaldab naturaalselt merevetika ekstrakti. See võitleb hammaste pinnale koguneva habakatu ja hambakiviga ning vähendab bakteriaalset survet suus. Merevetika pulber toimib süsteemselt: pulbri seedumisel imenduvad komponendid verre, seejärel eritub sülge ühend, mis hoiab ära habakatu kogunemist hammastele. Kliinilised uuringud inimestel on näidanud, et selle kasutamisel väheneb ainete kogunemine hambaemailile kuni 88% ja hambakivi kas kaob või muutub poorseks ja kergesti eemaldatavaks. Merevetika ekstrakti tuleks kasutada iga päev segatuna toidu sisse või raputatuna toidu peale.

Kvaliteetne lemmikloomatoit, hammaste pesemine, närimismaiuste kasutamine – need on olulised komponendid sinu koera suuhügieeni ja tervete hammaste tagamisel.

Kindlasti on vajalik lasta loomaarstil vähemalt kaks korda aastas lemmikloomade suu üle vaadata. Kui hammastele on juba kogunenud habakivi, siis ei ole seda võimalik ainult pesemisega eemaldada. Sellisel juhul tuleb loomakliinikus teostada professionaalne hambaravi ja hooldus.

Moodustis koera ülemise kihva kohal

Suuõõne haiguse diagnoosimiseks vaatab loomaarst kõigepealt lemmiku hambad ja suuõõne üle - vaatab põhjalikult kui palju on kogunenud habakivi, kas esineb igemepõletikku või hammaste liikuvust, väärhambumust, murdunud hambaid, kasvaja, haavandeid, vigastusi jne.

Suuõõneprobleemide korral vajab lemmikloom spetsiaalset diagnostikat ja ravi, mis hõlmab suuõõne täiendavat ülevaatust, röntgenülevõtteid, igemetaskute sondeerimist, habakivi eemaldamist ning hammaste poleerimisest.

Loomaarst võib soovitada ka täiendavaid diagnostilisi protseduure või ravi nagu bakteriaalne analüüs, biopsia, haige hamba juureravi, haige hamba eemaldamine, suukirurgia, enne või pärast protseduuri manustatavad suukaudsed antibiootikumid ja valuvaigistid.

Lemmikloomade professionaalset suuhoolduse protseduuri ja ravi teostatakse üldanesteesias. Inhalatsioonianesteesia võimaldab hoida hingamisteed vabad - intubeerimisel viiakse hingamisteedesse intubatsioonitoru, mille kaudu lemmik hingab protseduuri ajal hapnikku ja inhalatsioonianestetikumi. Intubatsioonitoru tagab, et vedelik, veri ja sülge protseduuri ajal hingamisteedesse ei satuks. Samuti tagab multimodaalne inhalatsioonianesteesia valu ning turvalise protseduuri, kuna anesteesia sügavust saab reguleerida vastavalt looma individuaalsele vajadusele. Eriti oluline on see just vanemate loomade puhul, et teostada protseduur

maksimaalselt ohutult.

Oluline on teostada professionaalne hammaste puhastamise protseduur loomakliinikus enne haigussümptomite väljakujunemist.

Kuidas ära tunda probleeme lemmiku suus?

Suuõõne probleemide tunnusteks on halb hingeõhk, suurenenud süljevoolus, igemete punetus ja veritsemine. Hambakivi on enamasti märgatav - hambakivi on kõva pruun hammastele kinnituv kivine materjal. Suuõõne probleemidele viitavad veel igemete ja koonu piirkonna sagedane sügamine, nõre eritumine ninast ja koonu piirkonna katsumisest hoidumine. Silmaalune või lõua piirkond võib tursuda, suhu vaatamisel võib märgata igemetel tavatuid moodustisi. Hambahaigustele viitab ka see kui lemmik loobub närimast maiust või mänguasju, ilmneb muutusi söömisharjumustes, raskendatud närimist või närimist ühe suupoolega. Kaasneda võib ka kaalu kaotus. Valureaktsiooni suudab lemmik varjata kaua, aga kui valu on juba väga tugev siis muutub loom loiuks, püüab peituda, on tujutu, ei taha mängida või on rahutu ja muudab magades sageli asendit. Lemmikloom suudab kaua neid sümptomeid sinu eest varjata!

Normaalsed hambad ja terved igemed

Seetõttu on tervislikust seisundist ülevaate saamiseks eriti oluline iga kuue kuu järel käia hammaste kontrollis. **KUI MÄRKAD OMA LEMMIKUL ÜHTE NEIST HAMMASTE HAIGUSTE SÜMPTOMITEST - TOO KOHE LEMMIKLOOM HAMBAAARSTI JUURDE.** Soovitavalt mine kliinikusse, kus on hammastele spetsialiseerunud loomaarst ning hambaröntgeni ja inhalatsioonianesteesia võimalused koos monitooringu aparatuuriga. Ära jää ootama, et hambad saavad ise korda - valu läheb järjest suuremaks. Hambavalu on hirmus ja keegi ei pea kannatama valu!

**+pet
city**
kliinik

KIKUD KORDA!

PetCity Loomakliinikus on tipptasemel hambakabinet lemmikutele. Pakume igapäevaselt järgmisi teenuseid: hambapuhastus ultrahelimeetodil; juure-, põletiku- ja parodontiidiravi; suuõõne kirurgilised operatsioonid; püsima jäänud piimahammaste eemaldamine. Protseduurid tehakse inhalatsioonianesteesias täisseirekontrolliga - nii on turvaline ka vanemale lemmikule. Tule oma lemmikloomaga kontrolli ning meie hambaarst koostab ravi- ja hooldusplaani. Kliinikus on müügil ka spetsiaalsed hambaravitooteid ja -toidud.

Broneeri aeg:

Tallinnas 515 3112

Pärnus 5333 1006

AHVENAMAA – LUMMAV ARHIPELAAG, LÄÄNEMERE PÄRL!

Septembri lõpus toimus Ahvenamaal Eckerös rahvusvaheline koertenäitus, mis oli küll üheks põhjuseks saarele sõitmiseks, kuid peamine oli avastada saarte ilu ja võlu. Kirevasse reisiseltskonda kuulusid kaks väga noort händlerit Hugo ja Mirali, kolm daami - Anne, Anneli ja Anne-Lii ning neli särtsakat aussit - Henna, Hipi, Boora ja Rocky.

Koerad, lapsed ja kodinad autosse pakitud ning sõit Ahvenamaa poole võiski alata. Kõrgete euroametnike autokolonnidest põhjustatud ummikute hirmus suundusime sadamasse varakult. Olime ühed esimesed, aga laevale pääsesime viimaste seas! Mõnus ootamine! Mängisime kabet, korraldasime netis tööasju, nosisime krõbinaid, arutasime eelseisva reisi plaane. Lõpuks laevas.

Avasime auto tagaluugi ja võtsime välja imearmsad ja ägedad aussid, noorima händleri käru ja kaks puuri ning mõned kompsud – viimaste autotekil viibivate reisijate ja laevameeste näod olid seda kõike nähes üllatusest ümmargused. Meeskond oli väga abivalmis, ukсед tehti lahti ja tekil näidati kätte

iseigi õige suund kajuti juurde.

Neli koera kajutis – see oli katsumus nii meile kui koertele endalegi. Ruumi vähe, aga koerad tahtsid hullupööra möllata. Lisaks pidid nad välja selgitama, kas pardal on veel neljajalgseid sõpru. Selgus, et oli Rocky (kasutas ära olukorra, kus kajuti uks oli jäänud pisut praokile) tegi äkksööstu kajuti ukse suunas, pressis praost läbi ja suundus sõbra otsingutele ning maabus lõpuks hoopis teises kajutite vahelkäigus lõunanaabrite lätlaste lustakas seltskonnas. Ruumikitsikusest tingituna lahkusime kajutist ja võtsime kohad sisse Grand Buffees. Maitsev söök ja klaasike veini... siis poe külastus ja kiirelt narile. Oli vaja ju varavalges ärgata ning ees ootas pikk ja põnev päev.

Vahepeal käisid neli rõõmsat aussit laeva kuuendal tekil värsket mereõhku hingamas, tõid seal viibijate näole naeratused ja nii mõnedki soovisid rõõmurulle jäädvustada. Tähelepanust elevel koerad poseerisid soovijatele tähtsalt. Nad ju sellega harjunud. Ikkagi näitusekoerad!

Jõudsimme Mariehamni varahommikul, sõitsime Lumparlandi, kus ootas meid armas mökki vaatega meresoppidele ja saartele. Viisime kompsud majja, tegime kiire kohvi ning suundusime Eckerösse koertenäitusele.

Väärtuslikud hinnangud kohtunik Monique Van Bremept'lt saadud, sõbrad-konkurendid üle vaadatud, sõitsime tagasi mökki. Nautisime maitsvat hommikusööki ja panime paika selle päeva marsruudi.

Turismihoaeg saarel oli läbi ning paljud muuseumid ja huviväärsused juba suletud, aga me ei heitnud meelt vaid imetlesime

saare maalilisi sügisevärvilisi vaateid ja kui päike oleks paistnud, oleksime saare kuldsest loodusest pimestatud olnud. Nüüd lihtsalt ahhetasime kaks päeva!

Esimesel päeval avastasime saarestiku suurimat saart Fasta Ålandi. Sõitsime läbi Kastelholmi Vårdö saarele. Esimene peatus oli Lemlandis asuv Amalia limonaadivabrik, mille ees me eelnevalt olime turistibussi seismas näinud. Kuid kahjuks oli vabrik külastajatele suletud. Uksed avatakse eelneval kokkuleppel. Amalia maitsvat limonaadi saime siiski osta kohalikust

poekesest.

Seejärel Bormasund - Vene tsaaririigi läänepiiril asunud kindlus, tänini Ahvenamaa suurim sõjaline rajatis, mis kunagi sinna on ehitatud ning mis kahjuks hävis Krimmis sõjas 1854. aastal. Künkal asuvast kaitsetornist avanev vaade ümbritsevatele varemetele andis aimu, millise võimsa ehitisega on tegu olnud. Omapära lisasid kärjemustrilised punasest graniidist kindlusemüürid.

Tegime koertega mõnusa jalutuskäigu lossi kõrval asuvas Jan Karlsgågageni vabaõhmuuseumis, kus sai näha saare talukultuuri 19. sajandil. Muuseumi kõrval kõrgendikul olid reas kolm toredat punast tuulikut, mille taustal üritasime koertest pilti teha. Milliseid nägusid ja hääli pidid „anneliid“ koerte tähelepanu saamiseks tegema, see oli vaatepilt omaette. Ja loomulikult oli siin ka ilus kirev jaanisammas ehk meilupuu.

Need lillevaniku, lippude ja lintidega ehitud sambad, mille tipus on mehike, püstitatakse jaanipäevaks ja need seisavad seal kuni järgmiste jaanideni. Tegelikult võis neid näha pea igas saare külas, kus nad on kõik isemoodi ehitatud, kuid alati leiab seal Ahvenamaa lipuvärvid – sinise, punase ja kollase.

Muuseumi kõrval asus Kastelholmi keskaegne loss, kus on mõned kuud peatunud ka Rootsi kuningas Gustav Vasa.

Eckerös asuv tolli ja-postimaja nägi võrreldes muu arhitektuuriga väga grandioosne välja ning on olnud väga oluline Läänemere kaubavahetuse peatuspaik.

Saarelt saarele ringi sõites hakkavad silma imearmsad Bullerby külad, väikesed põllulapid, metsatukad, künklikel graniitkallastel asuvad vanad paadikuurid ja –sillad, toredad postkastide majakesed. Siin saadetakse veel kirju, mitte e-kirju! Armas!

Tee ääres köitis tähelepanu innovatiivne ökolavka, kust soetasime õhtusöögiks vajalikud köögiviljad. Kaljuste küngaste vahel seisis uhked keskaegsed kirikud- arhitektuurilt sarnased, kuid samas siiski igaüks omanäoline, korrastatud kirikuaedadega. Eredalt jäid meelde Föglö kirikuaia kuldsete kirjadega hauakivid.

Teisel päeval Föglö saarel ringi seigeldes jõudsimme Hastersboda kanti, kus tegime peatuse ja jalutasime veidi pikemalt ringi. Koerad korraldasid tõelise ralli küngaste ja veesoppide vahel. Rõõm vabadusest oli nii suur, et ei

teadnud, kuhu poole joosta.

Õhtuks tagasi Mariehamni. Tegime jalutuskäigu õhtuses linnas. Oleksime sattunud justkui Ilon Wiklandi joonistustele. Lõpetasime lõbusa reisi õhtusöögiga Dino restoranis ja tegime koertega veel viimase jalutuskäigu öises linnas. Ootamatult sattusime linnakarjamaa äärde, kus pimeduses tukkusid mägiveised ning seejärel suundusime sadamasse. Ootamine oli pikk. Aga lõpuks siiski saabus suur valge laev, mis meid üle sillerdava mere koju tagasi tõi.

Läbitud sai umbes 10 saart ja saarekest, ülejäänud 6490 jäid hinge kriipima ja ootama järgnevaid avastusretki.

Anne Ernits ja Anneli Tammik

ARETUSISANE – OMA TÕU KUNINGAS

Juha Kares 25/04/2017 Articles, Breeding, Chic Choix Blog, In English

Inimesed teevad aretustest valides sageli suure vea, tungides sügavale detailidesse ja unustades seejuures kõige olulisema. Kõikide loomaliikide puhul peaks soo jätkamine olema kõige tugevamate ettevõtmine. Koeratõud ei erine sugugi teistest loomaliikidest. Kui sinu tõug elaks Aafrika savannides, peaksid leidma sellise isase, kes on ellujääja. Isane, kes on domineeriv ja silmapaistev. Need on isased, kes põlvnevad suurtest ja hea tervisega pesakondadest ning on nende tugevate pesakondade tugevaimad. Need isased on oma tõu kuningad. Paraku kasutavad väga paljud kasvatajad tahaplaanile jäänud isaseid ja kõrbevad nõrkadele panustades. Kasvatajad unustavad sageli loomaliikide põlvnemise esmatahtsad lihtsad ja selged reeglid.

Loomade põlvnemine baseerub väga lihtsal reeglil. See on võitlus ellujäämise nimel. Mida see aga kaasaegses aretuses tähendab? Kõik nõrgad isendid, kes oma elu alguses abi vajasisid või muul moel nõrkust üles näitasid, peaks aretusest välja arvatama. Metsikus looduses hukuvad kõik nõrgad isendid ja on omamoodi kahju, et see reegel tänapäeval meie populatsioone puhastades ei tööta. Arukate kasvatajatena peaksime dokumenteerima kõik kutsikad, kes poleks ilma kaasaegsete abivahenditeta ellu jäänud. Meie kohustuseks on jätkata aretust ainult kõige tugevamatega.

Aretusisased peaksid pärinema suurtest ja

tugevatest pesakondadest. Ema peaks olema hea aretusemane nii kvaliteedi kui kvantiteedi poolest. Kasvatajana otsin ma kõigepealt paljulubava emase parima pesakonna ning siis valin sealt kõige tugevama isase – oma tõu kuninga. Pidage seda meeles, et aretustisane peab olema oma tõu parim.

Kasutagem pisut kujutlusvõimet ja mõelgem, mis oleks siis, kui teie tõug elaks metsikult mõnes Aafrika savannis. Enamus kutsikaid sureks esimese aasta jooksul. Kui palju potentsiaalselt surnud kutsikaid olete te aastate jooksul aretuses kasutanud? Jätkame kujutluspilti. Ellu on jäänud kõige nutikamad ja tugevamad. Nende tublide hulgast ainult kõige tugevamal on õigus emasele ja tema hoolitseb reproduktsiooni eest. Nõrgematele jääb õigus eemalt vaadata ja oodata oma võimalust. Enamus neist ei saa kunagi võimalust jooksuajaga emasele läheneda. Huvitav, kui paljud selliseid nõrku isaseid on kaasaegsed kasvatajad peidust välja toonud ja aretuses kasutanud ainuüksi seetõttu, et neil on õige omanik, õige karvavärv või hulganisti tiitleid?

Tõelised aretustisased on need kes torkavad kaugelt silma. Nad saadavad võnkeid andekatele kasvatajatele. Nad on tugeva temperamendiga. Neis on tihti pisut dominantsust. Neil on loomulik sarm ja nad tunnevad oma väärtust. Nad on oma õdedest-vendadest tugevamad. Sageli paistavad nad silma juba sünnimomendist alates. 7-8 nädalaselt on nad kõige lärmakamad ja väljapaistvamad ning teised jäävad nende varju. Kui kõik kulgeb hästi, tõusevad nad ka täiskasvanutena esile ja kasvataja kohus on nad varakult ära tunda. See pole sugugi nii raske, kuid kurb tõsiasi on see, et paljud kasvatajad valivad nõrgad isased.

Minu kindel soovitus on: vali tugevad ja hoidu nõrkadest.

Parimad aretustisased on oma tõu kuningad, kes paistavad alati silma, neis on tubli annus sarmi ja nende elu on lihtne.

Tõlkinud ajakirja toimetust

JÕULUKINGID
terjerifännidele

NORNA

Cat and Dog

 /NornaCatandDog

**AKVAARIUMID JA
AKVARISTIKA TARBED
NII MAGE- KUI
MEREVEE KALADELE**

**Alatok OÜ
a-akvaarium.ee
5090678**

SKAIPESA

Meie kennelis on mitmeid äärmiselt erinevaid tõuge. Sellisest mitmekesisusest tulenev igapäevane võrdlusmoment ongi see põhiline, mis teeb elu koos koertega nii põnevaks.

Viimastel aastatel on meie lemmikuks saanud ning sügavalt hinge kasvanud skye terjer oma uskumatu loominguilise intellekti ja isiksusega. Oma ajaloolisel kodumaal on skye tõusnud väljasuremisohus tõugude edetabeli absoluutsesse tippu. Ka Eestimaal on enamuses need kodanikud, kes seda tõugu kunagi näinud ei ole ja tänapäeval ära ei tunne. Kodumaisesse tillukesse skaipopulatsiooni oleme tänaseks oma panuse andnud kolme pesakonna näol. Siinkohal räägiksin viimasest.

Lenna (Soomest pärit Finnsky Odelia) on meil juba küpses vanuses skaileedi, kellele erinevatel põhjustel ei õnnestunud varem pesakonda teha. Kuivõrd ta on aga äärmiselt sotsiaalse ja toreda iseloomuga, siis leidsime, et patt oleks teda lastetuks jätta. Ka papa Lutik (Peterburis sündinud Gold Monarh Ultimatum) on pisut ebaskailikult avatud loomuga. Seega „matemaatiliselt” oli üpris tõenäoline, et kutsikad võiksid tulla rõõmsameelsed ja suhtlusaltid. On ju „keskmine” skai oma loomult ettevaatlikult mõtlik ja analüüsiv ning mitte kuigi kiiresti sõbrunev või kohanev.

Lenna ja Lutiku lühike romaan oli sundimatu ning armas. Kuna mõlemad elavad meie majapidamises, siis puudus ka vajadus „kähkuka” järgi ning noorpaar sai piisavalt ka kurameerida. Tiinus kulges komplikatsioonideta ja rahulikult.

Õige aja lähenedes ehitasime pesakastiga aediku oma magamistuppa.

Emake Loodus otsustas seekord uut elu alustada meie une rikkumisega. Esimene põnn astus siia ilma öösel ühe paiku. Ja siis riburada erinevate vahedega ennelõunani välja. Kaks last paraku ei ärganud elule. Kaheksa olid tublid ja tugevad ning selliseks ka jäid. Üllatav oli lai suursteskaala – kõige tillem oli kõige priskemast peaaegu poole kergem.

Lenna osutus üliheaks ja korralikuks emaks. Tema kannatlikkus ja koristamiskirg väärivad igati eeskujuks seadmist. Ka kutsikad olid algusest peale tublid ning meie ööund praktiliselt ei seganud.

Kuna tegu oli aprillilastega, siis oli võimalik kutsikad juba üsna varakult õue viia. Ilusate ilmadega veetsid nad suurema osa päevast aias, kus said läbi võrgu tutvuda ka suurte koertega. Ega meie kliima muidugi pidevat õuerõõmu ei võimaldanud, kuid iga hetk sai ära kasutatud. Kehvematel ilmade puhuks sai meie köök muudetud suureks tubaseks

aedikuks.

Terve pesakond osutus kreemiks, nagu vanemadki. Kuid peagi hakkas ilmne ka erinevus. Kaks kutsikat olid heledamad ja „siledamad”, kuus pisut tumedamad ja kohevamad. See jaotus vaikselt süvenes ja täna, pea seitsme kuu vanuses, ongi enamus tumedamad, tihedama aluskarvaga ja visuaalselt „suuremad”.

Meie esialgne plaan sai looduselt heakskiidu – kõik kutsikad on tõesti skaile pisut ebatüüpiliselt julged, avatud ja sotsiaalse loomuga. Tõule klassikaliselt omast ettevaatlikult mõtlikku suhtumist kõigesse võõrasse on neis oluliselt vähem kui meie eelmises pesakonnas. Kaks heledamat kutsikat, kelle endale jätsime, on kohati lausa pöörsed ning vahel meenutavad ainult väliselt skye terjerit.

Kui vähegi võimalik, võtsime lapsed paarikaupa kaasa kohalikku keskusesse ja lähimasse linna, et nad varakult maailma värvide ja müradega harjuksid. Kuigi erilist ehmatust ei ilmutanud keegi ka esimesel korral.

Meie mitmeaastane „propaganda” selle üpris vähetuntud tõu tutvustamiseks on vaikselt vilja kandnud. Toredaid kodusid leida osutus seekord oluliselt kergemaks ning juhtus isegi selline ootamatu olukord, et üks vahva pere jäi ilma, kuna lihtsalt kutsikaid ei jätkunud.

Neli last leidsid uue kodu pealinnas ja Harjumaal, kaks poissi sattusid Tartumaale. Uute peredega on meil ülihea ja tihe kontakt. Mitu neist on üles näidanud ka praktilist huvi näituste vastu. Ning Kennelliidu Jõulushow’le tuleb kokku terve kamp täies koosseisus. Kaheksa skaikutsikat ühel näitusel – seda ei ole teadaolevalt Eestis varem juhtunud!

Kuid üle kõige on mul hea meel, et oleme suutnud natuke-negi selle kauni ja üliintelligentse koera säilimisele kaasa aidata.

Priit Tali

Kennel RIBESSITA

ANTE BELLUMI AMSTAFFIPESAKOND

Töötades assistendina veterinaarias, nägi Häli Tammeleht palju erinevaid koeratõuge, aga oma õige äratundmine tekkis siis, kui ravile sattus ameerika staffordshire terjer ehk koduselt amstaff. Võlus tema uskumatu kannatlikkus, rahulik ja koostööaldis iseloom ning otsus oli selge – esimese oma amstaffi sai Häli aastal 2007 ja kenneli rajas ta viis aastat hiljem.

Kennelnimi Ante Bellum, tõlkes „enne sõda“, seostub tõu arengulooga. Praeguseks on kasvataja Häli Tammeleht olnud 8 amstaffi pesakonda ja pikemalt teeme juttu eelviimasest ehk E-pesakonnast, kus aastal 2016 sündis 11 kutsikat. Eelnevalt oli just ostetud aretusisane ja see andis pesakonda planeerides võimaluse kasutada värsket Ameerika ja Serbia kombinatsiooni. Pole erandlik, et paaritamisel vajavad koerad vahel abikätt ja siinjuures saadab Häli tänusõnad Margotile.

Emase tiinus kulges vahejuhtumiteta ja kõik sujus plaanipäraselt. Poegimine toimus rahulikult ja aeglaselt, kestis ligi 13 tundi. 11-pealise pesakonna kasvatamine ei ole emaskoerale kerge, see on üsna suur töö kuni teise elukuuni. Ema sai suurepäraselt hakkama kuni 4nda nädalani, siis hakkasid kutsikad lisatoitu saama. „Sellest kujunes hea pesakond. Pooled kutsikad

loovutati õigeaegselt, teine pool oli kodus kuni viienda elukuuni. Seda tralli ja tagaajamist võib ette kujutada“, meenutab Häli.

„Pesakonnast jätsin endale isase, keda tegelikult tahtsin müüa kaasomandisse, aga kuna polnud huvilisi, siis ta lihtsalt jäi. Millegipärast kaasomandit väga peljatakse – mis mõttes koer kahepeale. Aretusõigus jääb mulle ja näitustega tegelen mina – siin pole ju midagi hirmsat. Mina julgen küll kaasomandit soovitada just neile, kes tahavad endale head koera. Näitusepisiku võib omanik ka hiljem saada“, räägib Häli.

Pesakonnast 3 koera müüdi Soome, ülejäänud leidsid kodud Eestis ja üks emane läks potentsiaalseks aretuskoeraks teise kennelisse.

„Isane, kes mulle jäi, kasvas aina ilusamaks, on nüüdseks võitnud mitmeid näitusi ja oli juba 10-kuusena tõu parim. Mina olen rahul. Tervise- ja iseloomuprobleeme pole pesakonnal seni ilmnenu. 11-st kutsikast käib näituseringis praegu 3 koera, üks neist Soomes, 1 tegeleb agilityga ja ülejäänud on „diivanikoerad“. Omanike leidmine kutsikatele on suur töö, kui seada eesmärgiks see, et nad oleks kutsika ja kasvataja jaoks parimad ning kellega kujuneks ühine tiim“, tõdeb Häli.

Siinjuures kutsub Häli kutsikaomanikke üles rohkem oma koertega tegelema: osalema näitustel, agility- ja kuulekustrennides, tegelema kaitsekoolitusega ning aktiivselt osalema terjerite üritustel. See kõik võimaldab koertel sotsialiseeruda ja omanikel enesekindlust tõsta. Näitusel saadud kohtuniku hinnang annab vastuse küsimusele, et koer vastab tõustandardile või mitte. P Häli koeraga

Ajakirja toimetuse

Arendavad mänguasjad **LEMMIKLOOMADELE**

Nutikas Lemmik

Nina Ottosson
SWEDEN

www.nutikaslemmik.ee www.facebook.com/NutikasLemmik

my pet
PARIM SINU LEMMIKULE

Ainult KVALITEETSEST toorainest, kunstlike lisaaineteta KOERA- JA KASSIÕIDUD igas VANUSES ja erinevate VAJADUSTEGA lemmikutele.

KÜLASTA MEIE KAUPLUST VÕI TELLI

www.mypet.ee

BULLTERJERID AJALOOS

Bullterjeri esivanematel on nukker ajalugu. Buldogi tüüpi koeri kasutati loomavõitluses, kus koer pandi võitlema teise liigi esindajaga, kelleks võis olla karu, härg või mõni muu loom. Seda tüüpi loomavõitlust nimetati „baiting“, kus koer pidi vastasest kindlalt haarama ja teda kinni hoidma. Koortevaheliseks võitluseks puhas buldogi tüüpi koer hästi ei sobinud. Arvatakse, et bullterjeri sünniajaks võib lugeda 18. sajandi lõppu ja 19. sajandi algust. Tõenäoliselt ei olegi mõtet üritada tuvastada „esimest bullterjerit“, sest selle aja koerad sündisid üsna metsikutes oludes, kus omavahel ristati koeri ainult selleks, et saada veelgi tõhusamat võitlejat. Bullterjeriks nimetati ka toonases kirjanduses ükskõik millist koera, mis oli saadud bull- või mastifi tüüpi koera ja terjeri ühe- või mitmekordsel ristamisel. Bullterjeri kui koeratõu sünnini jäi siis veel kindlasti mitukümmend aastat.

*Buldogi ja terjeri ristan Brutus. Edwin Cooper 1822
Sporting Magazine*

Koeravõitluste tippaeg oli 1820ndad aastad, mil kõik ühiskonnaklassid ühel või teisel moel sellega seotud olid. Just siis tekkisid entusiastlikud aretajad, kes ristasid kõige erinevamaid koeri, et saada parim võitleja. Selleks, et saada sihvakamat ja kiiremat koera ristati võitluseks kasutatavaid buldoge erinevat tüüpi terjeritega. Selles kombinatsioonis liideti terjeri erksus ja visadus buldogi jõulisuse, kõrge valuläve ja sitkusega ja laias laastus samale tüübile vastav välimus. Aretuse peamine valikukriteerium oligi oskus ja soov võidelda (ing.k. „gameness“). Buldogi ja terjeri ristanid olid tänapäeva bullterjeritest kõrgemad, nende pea sarnanes buldogi peale, kuid ühtlasi olid

nad elegantsemad ja intelligentsemad kui nende mõlemad eellased.

Loomade julma kohtlemise lõpetamiseks keelati 1835. aastal Inglismaal koeravõitlus ja nende kasutamine härgade, karude või teiste loomadega võitlemiseks. Pisut varjataval moel jätkus see tegevus üsna aktiivsel kujul veel vähemalt sajandi keskpaigani.

J. H. Walsh, autorinimega Stonehenge, kirjeldas veel 1859. aastal bullterjerit mitte tõuna vaid tüübina, ristanina, millespeaks „kõige kasulikumate omaduste saamiseks olema ¼ buldogi“. Walshi sõnul pidi selles koeras „olema rohkem kui pool terjerit, sest muidu on ta liiga raske ja aeglane, liiga lühikese koonuga ja ei allu oma omanikule kuigi hästi“. Kuigi koeravõitlus oli juba 1835. aastast keelatud, jätkus see väiksemas mahus „põrandaaluse“ tegevusena. Mujalgi kirjanduses leiab viiteid selleni, et vähemalt 19. sajandi keskpaigani oli bullterjer jätkuvalt buldogi ja terjeri ristan, mitte selle liini edasiarendus.

Walshi raamatus avaldatud bullterjeri illustratsioon. Mitmetes internetiallikates viidatakse, et tegemist võib olla bullterjeri „esiisa“ James Hinksi esimese aretusisase Madman'iga.

Peamiselt koeravõitlusi silmas pidades tekkinud uut tüüpi koeri peeti eriti sobivaks härrasmeestele ja teda kiideti kui erakordset sobivat looma nii jalutuskäikudele kui ratsaretkedele. Härrasmehe lahutamatud kaaslased bullterjerid tegelesid kõikvõimalike adrenaliini üles kütivate aladega, mis 19. sajandi esimesel poolel populaarsed olid. Peale võitluse härgade, karude ja teiste koertega pidid nad ka jahil käima, aja peale rotte tapma või peremehega

ratsaretkedel kaasa jooksmas. Kui ajastu leedid kõndisid ringi foksterjeritega, siis härrasmeeste lahutamatuks kaaslaseks oli kindlasti bullterjer. See tohutu populaarsus tõi bullterjerile kaasa kaks väga olulist tagajärge. Bullterjeri kartmatu võitluskoera kuulsus elab ka pea kakssada aastat hiljem edasi ja paljudes, kes tõu tänaseid esindajaid ei tunne, äratas ka tänane intelligentne ja leebe bullikas hirmu. Kuid suur populaarsus tõi kaasa ka teise tagajärje – bullterjeri aretus sai 19. sajandi esimesel poolel olulise tõuke ja entusiastidest aretajad andsid endast kõik, et rohkemast bull-terjeri tüübist aretada täiustatud ja ideaalne uus tõug.

Koeranäituste sünni ja populaarsuse 1860date Inglismaal aitas sündida sellel bullterjeril, keda me tänapäeval tunneme. Esmakordselt näidati bullterjereid omaette klassis 1861 aastal Leedsis ja osa võtsid kaks koera – Violet ja Jess. Kaks aastat hiljem, 1863 aastal toimunud Londoni näitusel osalesid aga esmakordselt bullterjerid, kelle omanik ja kasvataja oli bullterjerite tunnustatud „esiisa“ James Hinks ja kelle emane koer Puss tunnustati parimaks. Aasta hiljem debüteeris Hinksi tulevane peamine aretusisane Madman, kes oli Hinksi aretuse säravama buldogi Old Madman'i ja eelnimetatud Puss'i järglane. Hinksi kennelis aretati paljusid erinevaid tõuge, sealhulgas buldoge ja nüüdseks väljasurnud inglise valgeid terjereid. Legendide kohaselt võttis Hinks eesmärgiks aretada buldogi ja terjeri ristanditest tõug, mis oleks ühtlaste omadustega, seniste ristanditega võrreldes pikema peaga ja mille põhitunnuseks oli valge värv. On võimalik, et ta kasutas aretuses ka oma kenneli teisi tõuge, sealhulgas dalmaatsia koeri ja inglise hurta. Hilisemates allikates ristuvad aastad, koerte nimed ja nende päritolu – koerte sugupuude talletamine ei olnud sellel ajal veel kuigi täpne ja koerte nimevalikus ei näidatud üles erilist originaalsust. Üksmeelel ollakse selles, et Hinksi koerte peamiseks tunnuseks oli valge värv ja varasemate võitluskoertega võrreldes oluliselt leebem iseloom. Hinks aretas neid koeri mitte võitlusomaduste, vaid ühtlase välimiku saamiseks, mille tulemusel koerte võitluslikud omadused häabusid. Hinks ise olevat oma koeri siiski täiesti võitlusvõimelisteks pidanud. Mitmed erinevad raamatud kirjeldavad legendaarset lugu Hinksi eelnimetatud koerast Puss'ist, kes Hinksi koerte väheste võitlustahte ümberlukkamiseks olevat kord koeravõitluses osalenud, võitnud ja seejärel järgmisel päeval ka

näitusel võitjaks tulnud.

R.H. Moore illustratsioon „Bullterjerid“ R.B. Lee raamatus 1894

Ajaga muutusid ka bullterjerite omanikud, kes soovisid näha koduseks eluks sobivat koera, mitte kõige hirmuäratavamast võitlejast. Tõu algaastatel aretati puhtalt valgeid koeri, kellel ainult äärmisel juhul olid lubatud üksikud väikesed laigud. Samal ajal olid bullterjerid silmatorkavalt erineva suurusega ja ka algne standard lubas kõikumist 20-55 naela (9-25 kg) vahel. Rawdon Lee, kes oli bullterjerite populaarsuse kasvu kaasaegne, kirjeldab oma terjeriraamatus üksikasjalikult ajastu ilusamaid koeri, kuid ka seda, et valgete bullterjerite kõrvale esines ühe või enama laiguga või põhitoonilt mitte-valgeid koeri, keda aeg-ajalt ka näitustel esitleti. Lee jutustuste kohaselt ei olnud harvad need juhtumid, kui näitusel esitletavat bullterjerit kriiditi või valge savi pulbriga valgemaks „aidati“. Kui näitustel sai esitleda ainult standardile vastavaid valgeid koeri, siis väljaspool seda maailma olevat nõ kodukoerte hulgas olnud hulgaliselt mitte üleni valgeid bullterjereid.

Vero Shaw, 19. sajandi lõpul üks Inglismaa edukamaid bullterjerite kasvatajaid, kirjutab 1881 aastal „Ükski teine tõug ei ole praegu üldsuse silmis suuremat populaarsust saamas kui kaasaegne ja täiustatud bullterjer.“ Shaw ise oli ka ühe kuulsaima isase bullterjeri omanik. Tarquin oli Hinksi liinide järglane, keda kirjeldati kui täiesti veatut eksemplari, kellel olevat ühtlasi ka lausa uskumatuna kõlavad mitmekülgsed tööomadused nii jahil, valvekoerana kui lapsehoidjana.

Bullterjeri populaarsus kestis kuni 1895. aastani, mil Inglismaal keelustati koerte kõrvade lõikamine. Just kõrvade lõikamise keelustamine tõi kaasa bullterjeri populaarsuse languse Inglismaal ja selle säilimise

Tarquin 1880 aastal New Yorgis, kuhu ta Inglismaalt näitusele viidi.. Foto J. Watsoni raamatust.

Ameerikas, kus lõikamine ja ka koeravõitlus olid endiselt lubatud. 20. sajandi alguses töötasid Inglise aretajad selle nimel, et lõikamise keelustamise järel saavutada püstine kõrvakuju.

Kõige iseloomulikumaks bullterjeri tunnuseks oli ka sada aastat tagasi tema pea. Kuni 20. sajandi alguseni kirjeldati bullterjeri pead eelkõige kui kiilukujulist ja vaevumärgatava üleminekuga laubalt koonule, kusjuures pea oli erinevalt teistest bullterjer tüüpi koertest märgatavalt pikem. 20. sajandi alguses hakati aretuses suuremat rõhku panema bullterjeri erilisele peatüübile, lisades soovitud omaduste hulka allapoole suunatud kaare (ing.k „downface“). Selle omapärase tunnuse peamine edendaja oli 20. sajandi esimese poole tunnustatud bullterjeri kasvataja Harry Monk, keda loetakse ka bullterjeri püstise kõrvakuju loojaks. 1915. aastal kinnitatud standard sõnastas bullterjeri tänase peamise eriomaduse: allapoole suunatud ovaalne või munakujuline peakuju. Esimeseks bullterjeriks, kellel puudus nähtav üleminek laubalt koonule („stop“) oli 1918. aastal sündinud Lord Gladiator.

Bullterjerid võisid sada aastat tagasi olla väga erineva suurusega. Enne Teist Maailmasõda proovisid pühendunud kasvatajad aretustööga eristada kääbuskasvu bullterjereid, kuid laiemal üldsusel ei tekkinud nende vastu piisavat huvi. Alles 1930datel aastatel alustati uuesti väiksemat kasvu bullterjerite eraldi aretamisega ning Inglismaa Kennelklubi tunnustas kääbusbullterjerit eraldi tõuna 1939 aastal. FCI tunnustuse sai see tõug alles 2011 aastal, senini oli FCI tunnustatud tõugude loetelus bullterjer kahe variatsiooniga: standard ja kääbus. Kääbusbullterjerit eristab standard bullterjerist vaid

turjakõrgus, mis võib olla kuni 35,5 cm. Kirjandusest leiab ka väite, et bullterjereid ristati staffordshire terjeriga, et taastada tema võitluslikumat iseloomu, kuid ühtlasi saadi tulemuseks seniste üleni valgete koerte asemel mitmevärvilised. Väidetavalt olnud esimene mitte-valge näituse võitja 1919. aastal Edward Lyoni aretatud brindle bullterjer Bing Boy. Mitmevärviliste bullterjerite tunnustamine tuli raskelt, sest bullterjer oli seni olnud kuulus just oma valge värvi poolest ja „võõra“ vere kasutamine tõi kaasa olulisi erinevusi bullterjeri teistes omadustes.

Lord Gladiator. Avaldatud E. Eberhard'i raamatus „The New Complete Bull Terrier“ 1971

Juba vanad raamatud panevad erilist rõhku bullterjeri iseloomuomaduste kirjeldamisele. Bullterjeri nime varjutab sünnist saadik asjaolu, et buldogi ja terjeri ristandeid loodi eelkõige võitluskoerteks. Praegugi kasutatakse selle kohutava „hobi“ tarvis eelkõige koeri, kelle tõunimest võib leida sõnu „bull“ ja „terjer“. Kuid ajalooramatud kirjeldavad bullterjerit võitluskoera täieliku vastandina: „Ta ei kuluta oma aega otsimaks koeri kellega võidelda – õigupoolest on ta palju rahumeelsem koer kui paljud tema terjeriperekonna teised sugulased. Igale mehele või poisile on bullterjer suurepärane kaaslane ja ta on võrratu kodukoer lastega peredele, sest ta pole turtsakas, vaid väga kannatlik.“

Kasutatud allikad:

Dr. David Harris, The Bully Breeds. 2008 NJ USA

Walter & Marlene Zwettler, The Great Book of Bulldogs, Bull Terrier & Molosser. Part I Bulldogs & Bull Terrier. Berlin 2012

Rawdon Lee, Modern Dogs of Great Britain and Ireland. The Terriers. London 1894

Stonehenge, The Dog. London & New York 1879, 3rd ed.

James Watson, The Dog Book. Part VI. New York 1905

TŠEHHI TERJER

Päritolu:

Tšehhi terjer saadi isase Sealyham terjeri ja emase Šoti terjeri paarituse tulemusel, mille eesmärgiks oli aretada kergem, lühikeste jalgadega hea pigmendiga jahiterjer, kes oleks lontis kõrvade, lihtsa karvaholdusega ja kergesti õpetatav.

1949. aastal alustas Hr Frantisek Horak tõu aretamisega, määrates kindlaks tõule vajalikke omadusi. Aastal 1959 esitleti tõugu esmakordselt näitusel ja 1963. aastal sai tõug lõpuks tunnustatud FCI poolt.

Iseloom:

Üldmuljelt on tegemist lühikestel jalgadel koertega. Nad on pikakarvalised, hea kehaehitusega lihaselised koerad. Nägu ilmestavad väikessed rippuvad kõrvade.

Tegemist on tasakaaluka, mitte-agressiivse, meeldiva ja rõõmsameelse seltsilisega, kes on kergesti õpetatav ja veidi reserveeritud võõraste suhtes. Iseloomult on koerad rahulikud ja lahke käitumisega.

Tšehhi terjereid kasvatavad Eestis:

Dion's kennel
<http://dionskennel.net/>

kennel Estet Classic
<http://www.estetclassic.com/contacts/>

TÕUTUTVUSTUS

PÄRITOLUMAA: Tšehhi vabariik.

FCI KLASSIFIKATSIOON: Rühm 3: Terjerid.

Alarühm 2: Madalajalgse terjerid. Töökasseteta.

ÜLDMULJE: Madalajalgne, pikakarvaline, hea kehaehitusega ning hea lihastikuga terjer, üsna väikeste longus kõrvadega ning ruutja kerekujuga.

IDEAALSED MÕÖDUD: Isased /Emased: turja kõrgus: 29 cm /27 cm; kolju pikkus: 21 cm /20 cm; kolju laius: 10 cm / 9 cm; rindkere ümbermõõt (küünarnukkide tagant): 45 cm/ 44 cm; kere pikkus: 43 cm /40cm.

KÄITUMINE/ISELOOM: Tasakaalukas, mitte agressiivne, meeldiv ja rõõmsameelne seltsiline, hästi treenitav. Võõraste suhtes üsna reserveeritud. Rahuliku ja lahke iseloomuga. PEA: Kujult pika, tõmbi, ent mitte liiga laia kiilu kujuline. Üleminek otsmikult koonuseljale on selgelt märgatav.

KOLJUPIIRKOND: Kolju- kõrvade vahelt mitte liiga lai ning kitseneb järk-järgult kulmukaarte suunas. Kuklakühm on kergesti tuntav. Põsesarnad mõõdukalt esiletungivad. Laubavolt on vaid õrnalt märgatav. Üleminek laubalt koonule- mitte rõhutatud, ent märgatav.

NÄOPIIRKOND: Ninapeegel- Tume ja hästi arenenud. Hallikassinise karvkattega terjeri puhul peab olema must ning heleda kohvi värvi terjerite puhul pruun. Koonuselg-Sirge. Lõuad/hambad: Tugevad lõuad. Käärhambumus või tasahambumus. Täielik hambumine (2 M3 hamba puudumine alumises lõualuus ei ole karistatav). Hambad on tugevad, ühtlase asetusega ning väljuvad lõualuust otse.

Huuled: Üsna paksud, korralikult liibuvad.

Põsed: Põsesarnad ei ole liiga esiletungivad.

Silmad: Keskmise suurusega, sügava asetusega, sõbraliku ilmega. Kulmud langevad silmadele. Pruunid või tumepruunid hallikas-sinise karvaga koerte puhul. Helepruunid heleda kohvi värvi koerte puhul. Silmalaud hallikas-siniste koerte puhul mustad, heleda kohvi värvi koertel maksavärvi.

Kõrvad: Keskmise suurusega, langevad nii, et katavad kõrvasuudme. Üsna kõrge asetusega, langevad tihedalt põskede lähedal. Kolmnurkse kujuga. Kolmnurga lühem külg on kõrva murdekoht.

http://veebikoolitused.ee/kennel/wp-content/uploads/2013/06/246_tsehhi_terjer_et.pdf

Koeraomanikud tšehhi terjerist

1. Miks valisid just selle tõu?

Maria: Tšehhi terjerid on väiksed aga seltsivad ja nad on hästi nutikad koerad.

Elo: Nägin esmakordselt seda tõugu koera ühel agility näidisesinemisel ja hakkas kohe väga silma. Kuna oli soov võtta omale üks madalajalgne terjer, siis hakkasin rohkem uurima selle tõu kohta. Nad on väga head õppijad.

Olga: Meeldis iseloom ja välimus.

2. Kust said informatsiooni kasvataja kohta?

Maria: Kasvataja on tuttav ja sealt sain infot.

Elo: Kasvataja kohta leidsin info internetist.

Olga: Kasvataja käest.

3. Kas on midagi, mis ehk häirib selle tõu iseloomu juures või on tekkinud probleeme, millega Sa ei osanud alguses arvestada (karvahoolitus, toitumine jne, jne)?

Maria: Karvahoolitus on kerge kui olla järjepidev.

Elo: Häirib see, et nad on iginäljased. Selle tõu esindajad peavad olema elegantsed, kuid nad on väga hea söögiisuga ja seetõttu on raske hoida koera parajas kehakaalus.

Olga: Häirib see, et ei ole võimalik testida, kas koer scottish crampi kandja.

4. Nüüd, kus peres kasvab vahva terjer- kas oskad välja tuua selle tõu positiivseid külgi?

Maria: Seltsivad, aga samas rahulikud. Ei nõua palju jalutamist ja tegelemist.

Elo: Väga mõnusad jalutuskaaslased ja hoiavad alati inimesega kontakti. Õpivad kõike väga kiiresti kuna on inimesele orienteeritud. Karvahoolitus on lihtne.

Olga: Võrreldes teiste terjeritega väga kontaktne ja rõõmsameelne- ma ütleks lausa et kloun. Tuju on alati hea, ei sunni end ial peale ja tunnetab suurepäraselt omaniku meeleolu.

5. Kas julgeksid seda tõugu ka teistele soovitada ja kui, siis milline see pere võiks olla?

Maria: Sobib peredesse, kes ei saa alati koeraga piki ringe jalutada.

Elo: See koer sobib nii noortele, kui vanadele. Ei sobi perre, kus on väikesed lapsed, kelle käitumine on koerale arusaamatu.

Olga: Muidugi julgen soovitada aga omanikud peavad olema valmis karvahoolituseks ning jälgima koera dieeti (ülekaalulisus on probleem). Kui peres on lapsed, siis nad peavad teadma, kuidas koertega aupaklikult ümber käia.

MIS JUHTUB, KUI TERJER JA KASSID HAKKAVAD KOOS ELAMA?

Kassid Brita ja Pantu on vend ja õde. Nad elasid oma kodus alates teismelisepõlvest. Jooksid ja magasid diivani seljatoel, hüppasid aknalauale, magasid voodis, sõid maas asuvast kausist kröbinaid, millal iganes soovisid ja tundsid ennast muud moodi väga mugavalt ja turvaliselt. Kuid siis ühel päeval kõik muutus, sest nende koju kolis üks koer!

Meie perel oli väga huvitav võimalus teha läbi liikidevahelise kohanemise protsess, mida julgesin soovitada kõigile, kellele on südamelähedane kogu elusloodus ja kes ei piirdu oma sümpaatiates vaid ühe loomaliigiga.

Kassid läksid alguses ikka täiesti endast välja. Kangestunud olekul jõllitasid nad ülevalt kõrgelt aknalaualt seda uut imelikku looma ja urisesid koera iga liigutuse peale! Seni olid nad koeri näinud ainult aknast, nüüd siis oli selline loom otse nende kodus! Põrandal julgeti liikuda ainult siis, kui koer oli õues jalutamas, kuid päris kiiresti õppisid kassid ära, et ööseks pannakse uustulnuk oma majja ja uks tema taga läheb kinni. Luugi sulgemise klõpsu said nad kiiresti selgeks – juba teisel või kolmandal päeval, kui koer ööseks oma kasti läks, tuli peale ukse sulgumist lugeda umbes kolmeni ja uksepiida tagant ilmus kaks põnevusest õieli kõrvade ja suurte silmadega pead. Tuli välja, et vaatamata suurele hirmule, mis valdas kasse päevasel ajal kui koer ringi liikus, on tegemist ikkagi ääretult uudishimulike loomakestega, kes esimesel turvalisel võimalusel tulid uudistama ja nuuskima, et mis imeloomaga tegu on.

Sai selgeks, et kohe ja iseenesest kõik loomad sujuvalt ja sõbralikult läbi saama ei hakka.

Inimene vastutab, et kõik pereliikmed (nende hulgas loomulikult loomad) ennast igal ajahetkel turvaliselt ja hästi tunneksid. Seetõttu tegime läbi täismahus uue looma tutvustamise rutiiini – loomad erinevatesse tubadesse elama, igalühel oma kausid ja muud vahendid mugavaks olemiseks. Kui „sissetungijat” silmapiiril ei ole, saab ennast mõnusasti välja magada ja ei pea olema pidevas hirmus ja stressis. Igal õhtul toimus läbi ukseprao tutvumine ja „sõprussöömine” – hõrgutiste nautimine teine teisel pool uksepragu. Teatavasti vabastab söömine loomadel heaoluhormoone. Kui seda teha uue looma läheduses, aga siiski turvaliselt, on see suur samm aktsepteerimise ja tolereerimise suunas.

Tänapäevastel tubastel kassidel on ülekaalu probleem kerge tulema ja nõnda oli ka Brita mitu kilo ümaram, kui loomaarst oleks soovinud. Isegi depressiooni nähud olid juba kohal – huvipuudus kõige muu kui söömise suhtes. Kui elamisse tuli koer, muutus kõik. Äkki oli vaja silma peal hoida ja kontrollida, et kogu kari ikka nõuetekohaselt käituks, tekkinud hierarhiast lugu peaks ja et kõik järgiksid paika pandud toidu ja maiustuste lunimise järjekorda.

Kogu tuvumisprotsessi ajal käitus meie austraalia terjer Mirro väga eeskujulikult. Ukseprao-suhtluse ajal vaatas Mirro vaikselt meetri kauguselt, koon käppadel. Üldse on meie perre tulnud koer erakordselt heatahtlik ja malbe eksemplar, kes on kassidesse sõbralikult ja rahulikult suhtunud.

Teineteise vahelistest meetritest said sentimeetrid ja läkski ainult aasta, kuni oldi nõus üheskoos sama hiid-pesa ehk inimeste voodit segamatut uinakut tehes jagama.

Kui mõni lugeja tahab ka ise sellist liikidevahelist sõprust kogeda ja tunneb, et tema kodus ja südames oleks ruumi mõne pehme ja nurruva uue pereliikme jaoks, siis näiteks Kassiabi MTÜ (www.kassiabi.ee) kasvandike seas on mitmeid kasse, kes võiksid sobida koertega majapidamistesse.

Eva-Maria Lass

ETÜ 40. JUUBELINÄITUSE TULEMUSED

BEST IN SHOW kohtunik Pr. Inesa Pablaka

1. kääbusbullterrier – AX TOM TERRA SNOWDUST, om. Tiina Tohv, Eesti
2. airedale'i terjer – SAREDON DELIVERANCE, om. John Averis ja Jekaterina Kantijevskaja, Eesti
3. šoti terjer – MARLAND TRESOR, om. Viive Maranik, Eesti
4. smeerika staffordshire'i terjer – JOHNNY DEPP BLU-DIAMOND-ROSE, om. Marianna Kanõševa, Eesti

BEST IN SHOW BEEBI - kohtunik Pr. Inesa Pablaka

1. šoti terjer – MARLAND TIARA, om. Viive Maranik, Eesti
2. welshi terjer – AK MIL VISTA WEBSTER, om. Janika Urbanik, Eesti
3. bullterjer – FANTASY TAI AMBITCIJA, om. Egle Pakenaite, Leedu
4. ameerika staffordshire'i terjer – ROYAL FLAME CRUSH ON ME, om. Kristel Võsu, Eesti

BEST IN SHOW KUTSIKAS - kohtunik Pr. Dina Korna

1. šoti terjer – MARLAND SOLO, om. Viive Maranik, Eesti
2. staffordshire'i bullterjer – REDCHAIN MOONSHINE BLACKROSE, om. Mika Jaatinen & Vesa Kulosaari, Finland
3. manchesteri terjer – BLACKMANter's CALIFORNIAN GIRL JUST FOR ME, om. Päivi Hituri, Finland
4. austraalia siiditerjer – VOLITANS GOLDEN CUB

MARLO'S MERIT, om. Oksana Bitjutskih, Eesti

BEST IN SHOW JUUNIOR - kohtunik Pr. Inesa Pablaka

1. welshi terjer – AK MIL VISTA TIGER LILY, om. Aivi Kabur, Eesti
2. ameerika staffordshire'i terjer – DREAMBERRY LITTLE SOUL, om. Marianna Kanõševa, Eesti
3. yorkshire'i terjer – KENTAURO ALFA APPLE SWIZZLE, om. Svetlana Zjatikova, Eesti
4. parson russell terjer – KARVAHAALARIN MAXINE, om. Anni Leivo, Finland

BEST IN SHOW VETERAN - kohtunik Pr. Dina Korna

1. welshi terjer – SHAI REAB'S BAYLEIGH TICKET TO RIDE, om. Anu Keerd, Eesti
2. foksterjer, karmikarvaline – DANDIEPRAID DELAGARDIE, om. Svetlana ja Natalja Volkova, Eesti
3. šoti terjer – MARLAND TRESOR, om. Viive Maranik, Eesti
4. austraalia terjer – TRUOZZY'S HAND IN HAND, om. Anne-Lii Sild, Eesti

BEST IN SHOW KASVATAJA - kohtunik Pr. Inesa Pablaka

1. austraalia terjer – ARMIRELLI, kasvataja Anne-Lii Sild, Eesti
2. ameerika staffordshire'i terjer – ANTE BELLUM, kasvataja Häli Tammeleht, Eesti

BEST IN SHOW PAAR - kohtunik Pr. DINA KORNA

1. ameerika staffordshire'i terjer – DREAMBERRY LITTLE SOUL & JOHNNY DEPP BLU-DIAMOND-ROSE, om. Marianna Kanõševa, Eesti
2. manchesteri terjer – RATTUSTRAP ENGLANDS OWN & BLACK MANter's POLAR STAR, om. Päivi Hituri, Finland
3. foksterjer, karmikarvaline – DANDIEPRAID DELAGARDIE & READY STEADY MISS DANDIEPRAID, om. Natalja Volkova & Svetlana Volkova, Eesti
4. bullterjer – MOYSTAFF EXODUS & COXGAL MUIN NA MUICE, om. Egle Pakenaite, Lithuania

TERJERIPÄEV PAUKJÄRVE MATKARADADEL

1. mail toimusid järjekordsed terjerite meistrivõistlused agilitys. Eesti Terjeriühing õnnitleb 2017. aasta meistreid ja soovib kiiret käppa ka edaspidi!

Miniklassi meister jack russell'i terjer Herta (Jump'n'Roll Herta) ja Elo Võõsa

Midiklassi meister manchesteri terjer Niki (Dalylove Incredible Intelligence) ja Aleksander Andre

Maksiklassi meister airdale'i terjer Kira (Shellkit Saga of Disa) ja Asja Kremljakova

Eesti Terjeriühing õnnitleb FCI Agility Maailmameistrivõistlustel midiklassis manchesteri terjeri Niki'ga (Dalylove Incredible Intelligence) 5. koha saavutanud Aleksander Andre'd.

Aleksander ja Niki parandasid veel ühe koha võrra oma eelmise aasta tulemust ja on endiselt edukaim individuaalala agilitypaar Eestis!

**Kauneid jõule ja
edukat algavat
koera-aastat!
Soovib ETÜ juhatus**

KENNEL VOLITANS

Meil on müügil kutsikad!

www.volitanskennel.com
volitanskennel@gmail.com
 5654 240 Oksana Bitjutskih

VOLITANS KISS BY CROYANCE

Inter, Eesti-, Läti-, Leedu-, Baltik-,
 Vene-, Valgevene-, Soome Tšempion
 Tallinn Winter Cup 2015,
MAAILMA VÕITJA 2015,
 Valgevene-, Baltik Terjer-, Baltik
 Võitja 2016,
 Tallinn Winter Cup 2017
 Põlvad 0/0, silmad terved

Inter, Eesti-, Läti-, Leedu-, Baltik-,
 Vene Tšempion
 Tallinn Winter Cup 2015
 Tallinn-, Läti-, Baltik Terjer Võitja 2016,
MAAILMA VÕITJA 2016,
 Tallinn Winter Cup-, Leedu Võitja 2017
 Põlvad 0/0, silmad terved

VOLITANS KINDLY BY CURIOSITY

Targaks ei sünnita!

Ootame sind **KOERUSE** Kutsikakoolis!

www.koerus.ee

